

EPISTOLE ISTORICE (IV)

Virgil Mihăilescu-Bîrliba

Summary: The publishing of the correspondence with other historians is continued as well did in the previous number of the *Zargidava* journal (**Historical Letter**, I-III, in vols. XI-XII, 2011-2013).

There are published letters coming from two well-known researchers of the past as well as some of the answers to these letters. It is about professor Nicolae Gostar – an archaeologist, epigraphist and historian of Antiquity – and professor Alexandru Andronic – an archaeologist and historian of Middle Ages.

The respective letters reveal some difficulties of the archaeological researches in the last half of the 20th c., especially regarding the publishing their results.

Keywords: Correspondence, prof.dr. Nicolae Gostar, prof.dr. Alexandru Andronic

Așa cum este bine și de multă vreme cunoscut, corespondența dintre specialiști are multe valențe istoriografice; de aceea, continui să fac publice scrisori care mi-au fost adresate, la care am adăugat, uneori, răspunsurile respective. Subliniez faptul că fac edite doar misivele celor plecați dintre noi.

Am păstrat forma scrisorilor, dar am introdus modificările cerute de noile reguli ortografice. Parantezele drepte, ca și în numerele anterioare ale Epistolelor istorice, au marcat corectările necesare, completările unor lacunele ale autorilor, dar și ale cuvintelor ilizibile pentru mine.

După ce în anterior ne-am ocupat de corespondența purtată cu unii istorici români și străini – Bucur Mitrea, Géza Alföldy și Franco Sartori (**Epistole istorice**, I-III, în *Zargidava*, XI-XII, 2011-2013) – în rândurile care urmează m-am oprit asupra schimburilor de misive cu doi reprezentanți de marcă ai istoriografiei ieșene din ultima jumătate de secol, Nicolae Gostar și Alexandru Andronic, pe care i-am cunoscut bine și cărora am avut onoarea să le fiu adesea colaborator.

IV. NICOLAE GOSTAR (2.03.1922-23.10.1978)

Născut la Deva, unde a terminat studiile secundare, Nicolae Gostar a urmat cursurile Universității din Cluj (1942-1947)¹, pe care le-a

¹ Din anul 1944 a fost nevoit să întrerupă temporar studiile, ca urmare a încorporării și a participării la luptele pentru eliberarea Transilvaniei.

încheiat strălucit (*Magna cum Laudae*). În anul următor a devenit asistent al aceleiași universități, pentru ca din 1957 să ajungă (prin concurs) conferențiar la Facultatea de istorie a Universității „Al.I. Cuza” din Iași. A fost implicat intens și în activitatea Institutului de istorie și arheologie „A. D. Xenopol”. Va urma o lungă perioadă de cercetări fructuoase ale monumentelor dacice și romane din Moldova, pe care le cunoștea parțial din expediții anterioare (Fedeleșeni-Hăbășești)², fiind înarmat și cu experiența dobândită în campaniile de la Sarmizegetusa Regia și Ulpia Traiana Dacica Sarmizegetusa. Cercetările desfășurate sub conducerea sa la Bâta Doamnei-Piatra Neamț și Barboși-Galați, precum și numeroase contribuții privitoare la istoria antică l-au făcut bine cunoscut în lumea științifică din țară și din străinătate. Se remarcă dintre acestea lucrarea sa despre marele monument funerar de la Adamclisi³.

La cele de mai sus se adaugă bogata sa activitate didactică, multe generații de studenți – viitori profesori și istorici – păstrându-i vie amintirea⁴.

1.

STIMATE TOVARĂȘE BÎRLIBA,

Am primit scrisoarea Dv și vă mulțumesc mult pentru fotografiile celor două monede.

Noi dorim ca în anul 1970 să avem redactate toate capitolele monografiei Bîta Doamnei⁵. Vă informez că monografia este în planul de lucru al Academiei pentru a fi terminată în anul 1972, dar pentru a apărea în acel an, v-a trebui să fie înaintată cu un an sau doi mai repede. În cazul că Dstră nu mai sunteți dispus, sau nu puteți, să colaborați la această monografie – și acesta este tonul scrisorii trimise – vă rugăm să ne-o spuneți cât mai curînd⁶. Vă mai rugăm să faceți tot posibilul să veniți

² N. Gostar, în *Hăbășești*, București, Editura Academiei, 1954, p. 555 și 576-577.

³ N. Gostar, *Marele monument funerar de la Adamclisi. Studiu epigrafic*, ed. O. Bounegru, Iași, Editura Demiurg, 2008.

⁴ I. Ioniță, **Nicolae Gostar**, în *Arheologia Moldovei*, IX, 1980, p. 149-150; S. Sanie, **Profesorul Nicolae Gostar, istoric al lumii dacice și romane**, în *Studia Antiqua et Archaeologica*, I, 1983, p. 7-15.

⁵ Este vorba de săpăturile arheologice de la Bîta Doamnei, înălțime, parțial aflată pe teritoriul orașului Piatra Neamț.

⁶ Îmi exprimasem îndoiala despre posibilitatea terminării la timp a lucrării, mai ales că

la Iași în cursul lunii decembrie, unde vom mai avea de discutat și alte chestiuni.

Scrisoarea mea nu a fost tardivă; ea a fost scrisă la începutul lunii noiembrie, căci mai repede nu puteam. Despre posibilitatea susținerii materiale a monografiei din partea Muzeului Dv, informația o dețin de la colegul Sanie, pe care Dv i-ați comunicat-o. Aceasta însă nu are nicio importanță.

Pentru celelalte chestiuni pe care Dv le adresați în scrisoare eu am dat celor în drept relațiile necesare⁷.

Cu cele mai bune sentimente

N. Gostar

/ss/ Nicolae Gostar

Iași 4 dec. 1967

2.

Mult Stimat Domnule Bîrliba

Mă scuzați că am ținut atât de mult studiul Dv. Credeți-mă însă că l-am citit cu toată atenția și, deși nu mă pricep la chestiunile numismatice, îl găsesc interesant și absolut verosimil din punctul de vedere al concluziilor istorice.

Îmi pare rău că trebuie să vă o spun, dar nu cred că mai pot termina articolul cu care m-am angajat pentru *Memoria Antiquitatis*, II. Sunt peste puterea mea de [revăzut] și nu cred că îl voi putea termina până la 15 nov. Dacă se mai amână predarea materialului până la 31 dec. a.c. atunci voi face tot posibilul pentru a-l redacta. De fapt este o notă de cca 5-6 pagini.

Cu cele mai bune sentimente

/ss/ NGostar

Iași, 13 nov. 1970

săpăturile arheologice nu erau încheiate (finalizate, de altfel, în anii următori), materialul nu era restaurat și desenat, iar documentarea era destul de precară, toate acestea, după cum se știe, ulterior, au și împiedecat apariția monografiei amintite.

⁷ Unele nereguli financiare dezvăluite la muzeul din Piatra Neamț, despre care profesorul Gostar nu avea cunoștință, dar care tangențial îl implicau în calitate de conducător de șantier, au provocat la acea vreme o anumită tensionare în relațiile cu adresantul, asperități ameliorate în perioada următoare.

3.

MULT STIMATE DOMNULE DIRECTOR⁸,

În primul rând vă rugăm să ne scuzați de felul cum eram în ultima seară la Piatra Neamț; vă rugăm să uitați totul, ca și cum nu ar fi fost.

În al doilea rând, am pierdut biletul de călătorie Iași-Piatra Neamț și lista studenților. Vă întrebăm, nu cumva le-am lăsat la Dv pe birou sau la tov. Buzilă⁹ sau la tov. Cocoș¹⁰?

În al treilea rând, nu cumva tov. Țișea mi-a trimis cei 150 lei pe adresa Muzeului? În cazul că i-a trimis și DV ați reușit să-i rețineți, vă rugăm mult expediați-i pe adresa noastră la Universitate.

În al patrulea rând, Decanatul nostru a omis de a ne da Convenția când am plecat în practică¹¹. Vă rugăm să o completați și DV în dublu exemplar, sus, spre stânga, apoi după titlu („Între Facultatea ...”), apoi punctul nr. 5 (vă veți trece DV, pe dl. Buzilă și pe dl. Cocoș) și vă veți semna la „Director” și la „Delegatul organizației socialiste” și veți aplica și o stampilă. Un exemplar va rămâne la DV, pe celălalt vă rugăm să-l expediați cât mai curînd.

Pa [e] aici liniște, pustiu și pace.

Transmiteți calde salutări tuturor.

Cu cele mai alese sentimente,

N. Gostar

/ss/ NGostar

Iași 13 aug. 1972

4.

Mult Stimate Domnule Bîrliba,

Vă rugăm să primiți sincerele noastre felicitări pentru frumosul succes pe care l-ați avut la obținerea titlului de doctor în istorie, despre

⁸ Începând cu anul 1969, V. Mihailescu-Bîrliba fusese numit director adjunct al muzeului pietrean, ținându-se seama de vârsta înaintată a directorului-fondator Constantin Matasă.

⁹ Aurel Buzilă (1924-1986), arheolog și reputat specialist în restaurare la muzeul din Piatra Neamț.

¹⁰ Dr. Ștefan Cucuș (1936-1992), arheolog și fost director al muzeelor de istorie din Piatra Neamț și Bacău.

¹¹ Profesorul Gostar efectuase în acel an (1972), împreună cu studenții aflați în practică arheologică, o ultimă cercetare la Piatra Neamț, în sărăcăcioasa așezare La Tène de pe înălțimea Cârloman, de la marginea vestică a orașului.

care ne-a relatat în frumoase cuvinte Dl. Prof. M. Petrescu-Dîmbovița.

Noi am primit cam târziu autoreferatul DV. cu rezumatul tezei. Am trimis totuși la Rectoratul Universității din București referatul nostru, dar Dl. Prof. Petrescu ne-a spus că nu a ajuns, deși îl trimisesem cu trei zile înainte de data doctoratului. Ne-a părut foarte rău că nu am putut fi prezenți, măcar sub această formă. De aceea noi vă trimitem Dv referatul nostru, pentru a vedea și Dv care au fost aprecierile noastre.

Încă odată felicitări și gânduri bune și mult succes în continuare,

17 martie 1975

/ss/ NGostar

REFERAT

asupra tezei de doctorat a tov. VIRGIL BÎRLIBA, Legăturile dintre lumea romană și populațiile „barbare” de la est și nord de Carpații răsăriteni în prima jumătate a mileniului I e.n. reflectate în primul rând prin descoperirile monetare, ce urmează a fi susținută în ziua de 3 III 1975, sub conducerea Prof.Dr.Doc. D. Tudor

Am citit cu deosebită atenție și cu mult interes rezumatul tezei de doctorat a colegului V. Bîrliba. Din puținul și scurtul rezumat¹², ne dăm totuși seama că teza este o veritabilă lucrare științifică, bine susținută și bine argumentată, cu multe note de originalitate și de profundă argumentare și interpretare a izvoarelor, în special cele ale numismaticei.

Nu putem decât să fim de acord cu cele mai multe idei, interpretări și sugestii ale colegului V. Bîrliba, din care reiese importanța studierii monedelor ca mijloc și metodă pentru o cât mai bună cunoaștere a trecutului vechi al Moldovei și în special a dacilor răsăriteni.

Relevăm aici analiza amănunțită a tezaurelor monetare de pe cuprinsul Moldovei, data îngropării lor, data pătrunderii monedei romane, ca și concluziile cu privire la terminus post quem și la terminus ante quem, pe care le găsim deosebit de ingenioase și de juste. Găsim apoi, ca fiind justificată concluzia potrivit căreia, datele de emisie a monedelor terminus post quem nu coincid cu perioadele de îngropare a tezaurelor monetare, cel puțin unele dintre ele ajung în pământ la mulți ani mai târziu (dar nu „la sute de ani mai târziu” cum se susține la p. 19).

Colegul V. Bîrliba, studiind circulația monetară, a ajuns la o

¹² De fapt, după câte știu, profesorul Petrescu-Dîmbovița (membru al comisiei de doctorat) a pus la dispoziția tuturor colegilor din institutul ieșean textul integral al tezei discutate.

concluzie cât se poate de justă, datând valurile romane din sud în sec. II-III și nu în sec. IV, cum fără temei se încearcă mai nou.

Câteva observații, mai ales referitoare la concluzii, credem că sunt necesare și ne vedem obligați a le aminti aici. Astfel, la p. 23-24 se susține că „sursa cea mai importantă” pentru moneda romană, la răsărit de Carpați, rămâne „totuși comerțul”, în timp ce „stipendiile, mercenariatul, jafurile și răscumpărările ar fi celelalte canale secundare”. Este adevărat că negoțul constituie sursa principală, dar în nici un caz stipendiile nu pot fi considerate ca prezentând un rol mai puțin important în acumularea de monede romane, având în vedere că aceste stipendii erau de multe ori anuale și chiar foarte ridicate. În schimb, „mercenariatul” se poate total exclude, nefiind atestat pentru dacii răsăriteni și s-ar putea admite doar pentru cea de a doua jumătate a sec. IV.

Credem apoi, că se exagerează importanța prizonierilor de război sau al captivilor, proveniți „din expedițiile de pradă” în provinciile romane și că acești captivi ar fi deținut un important rol în introducerea de „elemente ale civilizației romane și a limbii romane.”

Afirmația de la p. 24, că pe teritoriul „populațiilor libere de la răsărit de Carpați ... se aflau zeci și sute de mii de cetățeni din imperiu”, nu poate fi justificată.

Prezența captivilor romani din Dacia și Moesia inferior în mijlocul populațiilor de la răsărit de Carpați, este dovedită de izvoarele epigrafice și juridice, dar numărul acestor captivi nu putea să ajungă la „sute de mii de cetățeni”, care, la rândul lor, să romanizeze pe dacii autohtoni. Edificii romane, datorate acestor captivi, au fost aflate la răsărit de Carpați, iar fenomenul a fost surprins și în Germania liberă și pe teritoriul slovac, dar și aici, ca și acolo, autohtonii dețineau superioritatea numerică, așa încât romanizarea extra fines imperii trebuie să-și găsească o altă explicație. Este însă plauzibil ca utilizarea monedei romane să fi existat la acești captivi de origine provincial-romană și să fi impulsionat și pe autohtoni, dar suntem mai puțin tentați să acordăm aceluiași captivi rolul de misionari în propagarea creștinismului la daci sau la carpi, ca și la goți de altfel. Oricum, altul a fost procedeul de infiltrare a creștinismului la nordul Dunării de Jos și în afara teritoriului ocupat de romani¹³.

¹³ Până la urmă, profesorul Gostar și-a schimbat opiniile, așa cum reiese din lucrările sale apărute postum: N. Gostar, **Vechimea elementului roman la răsărit de Carpați**, în *Era Socialistă*, 59, 1979, 6, p. 34-37; idem, **Vechimea elementului roman la răsărit**

Tot la p. 24, se susține că „în sec. IV, în teritoriul de la nordul Dunării de Jos, se mergea în chip decisiv spre o societate civilizată”, când arheologia ne arată că în sec. IV mergea mai curând spre o barbarizare decât spre „o societate civilizată” și, în nici un caz, nu putem vorbi despre „numeroși meșteșugari”, „mănăstiri”, „conventuri”. De asemenea, studiile numismatice, nicidecum nu ne permit a trage concluzia că în sec. IV, la răsărit și la nord de Carpații răsăriteni, „era o populație romanizată într-un grad variabil”; oricum, în sec. IV, dacii, carpii, goții, thaiphalii, boranii, urugundii, skirii, nu deveniseră latinofoni.

Făcând abstracție de aceste puține și minore observații, în încheiere relevăm caracterul profund științific al întregii lucrări, spiritul sobru în care a fost scrisă și ingeniozitatea și justetea concluziilor.

Iași, 26 martie 1975¹⁴

Nicolae Gostar

Conferențiar Univ. „Al.I. Cuza” Iași

5.

Mult stimate Domnule Bîrliba,

Vă rugăm să ne scuzați, că fiind bolnav în zilele de sărbători nu am avut fericitul prilej de a vă transmite și ura un an nou fericit. De abia de o săptămână am reușit să părăsim spitalul.

Noi am avut o rugămintă față de Dv în legătură cu tezaurele de monete de pe cuprinsul României, care se încheie cu monete de la Vespasian sau Titus sau Domițian sau Traian. Dacă ați putea să ne informați despre asemenea tezaure (care, după cum bănuim, nu pot fi prea multe), cu bibliografia (sau trimiterea respectivă). De această informație am avea nevoie nu prea urgent ci cam în decurs de o lună.

În al doilea rând vă rugăm ca de îndată ce va apare *Memoria Antiquitatis* să rugați Direcția Dv de a ne trimite un exemplar prin ramburs pe adresa de la Universitate.

Iași 16 febr. 1977

/ss/ N. Gostar

de Carpați, în *Istros*, 2-4, 1981-1983, p. 225-234; idem, **The Ancient Character of the Roman Elements in the East of the Carpathians**, în *Anuarul Institutului de istorie și arheologie „A.D. Xenopol” Iași*, 17, 1980, p. 1-9.

¹⁴ Atrage atenția nepotrivirea inexplicabilă dintre data scrisorii și cea a referatului reprodus mai sus.

P.S. Încă o rugămințe: dacă mai dispuneți încă de un extras cu studiul Dv. **Découvertes monétaires et les liaisons entre les Thraces sud-danubiens et le monde Gêto-Dace**, în *Thracia III 1974*. [*Thracia. Primus Congressus Studiorum Thracicorum*, III, Sofia, 1974, p. 261-272] vă rugăm un exemplar, care ne este de multă trebuință iar volumul nu îl avem în bibliotecile din Iași.

ALEXANDRU ANDRONIC (2/15 iunie 1915 – 25 mai 1995)

Descendent al unei familii de intelectuali basarabeni, profesorul Alexandru Andronic s-a născut în satul Jora de Jos (județul Orhei, Republica Moldova), în capitala județului urmând și cursurile primare și liceale, după care s-a înscris la Facultatea de drept a universității ieșene. A profesat puțină vreme ca avocat, deoarece evenimentele din preajma și din timpul celui de-al doilea război mondial l-au atras în vâltoarea lor¹⁵.

Atras de istorie, termină facultatea de profil în 1942, după care începe o carieră de succes pe tărâmul cercetării, dublată și de un real talent pedagogic. Din 1943 a fost asistent universitar la *Alma Mater* din Iași, avansat ulterior șef de lucrări, după care drumul i-a fost întrerupt de epurarea din 1951, abia din 1953 revenind la catedră, ca asistent (Institutul Agronomic „I. Ionescu de la Brad” din Iași, 1953-1956) și apoi lector și conferențiar (Institutul Pedagogic Bacău, 1970-1975).

Însă, trebuie subliniat că o mare parte din activitatea sa s-a desfășurat în cadrul Institutului de istorie și arheologie „A.D. Xenopol” din Iași al Academiei Române. Bun cunoscător al limbilor slave, la care s-a adăugat o intensă activitate de teren (îndeosebi prin săpăturile arheologice de la curțile domnești din Suceava, Iași și Vaslui), profesorul Andronic a valorificat aceste cercetări prin numeroase lucrări, mai cu seamă despre civilizația urbană medievală din Moldova.

S-a implicat puternic și în munca de redacție la revistele *Studii și cercetări istorice*, *Arheologia Moldovei* și *Acta Moldaviae Meridionalis*¹⁶.

¹⁵ Este de reținut faptul de a fi luptat efectiv pentru eliberarea Basarabiei (1941) și pentru apărarea Iașului din anul 1944.

¹⁶ V. Spinei, **La ceasul bilanțurilor în medievistica ieșeană: Alexandru Andronic**, în vol. V. Spinei, **Reprezentanți de seamă ai istoriografiei și filologiei românești și mondiale**, p. 292-315.

1.

Iași, 2 XII 1968

Stimate tov. Bîrliba,

Azi am primit de la București, de la tov. O. Iliescu exemplarele corectate ale articolului colectiv¹⁷ privind descoperirea monetară de la Piatra Neamț din 4 august 1963.

Articolul este cuprins în numărul vol. VII al publicației noastre *Arheologia Moldovei*, care va fi predat Editurii Academiei RSR în primele luni ale anului viitor.

O. Iliescu a făcut ultima corectură pe ms și tot el va da și bunul de tipar la București.

La redacție am reținut 3 ex. din articol și am plăcerea să-ți trimit ex. 4 pentru a-l păstra în arhiva Dtale.

Sper că pe viitor te vei strădui să colaborezi și cu alte contribuții originale în domeniul arheologiei moldovenești, mai ales că suntem hotărâți să ne continuăm activitatea ca și până acum.

Să nu te impresioneze negativ unele întârzieri în ceea ce privește apariția volumelor noastre. Sunt probleme de Editură care ne depășesc¹⁸.

Cu prietenie
/ss/Al. Andronic

2.

Mult Stimate Tovarășe Bîrliba,

– Datorită faptului că Institutul de arheologie al Academiei R.S.România va ține conferința națională de arheologie în zilele de 10-15 decembrie a.c., Institutul nostru a cerut Secției de științe istorice să aprobe amânarea la 27-29 decembrie a.c. a Sesiunii științifice de la Iași.

– Totuși ne-am gândit să vă solicităm sprijinul Dv. în vederea unei bune organizări a acestei sesiuni privind „Noi descoperiri arheologice din perioada formării poporului român”, la care ați fost programat cu comunicarea „Considerații asupra circulației monetare în secolele II-III e.n. între Carpați și

¹⁷ O. Iliescu, C. Matasă, V. Mihailescu-Bîrliba, **Date noi cu privire la circulația monetară în Moldova în secolul al XVI-lea**, în *Arheologia Moldovei*, 7, 1972, p. 369-376.

¹⁸ Și atunci, ca și acum, tipărirea revistelor de profil întâmpina multiple greutăți, mai cu seamă „din cauza lipsei fondurilor necesare”. După cum bine se vede, articolul de mai sus, predat pentru tipar în anul 1968, va apare abia în 1972 (!).

Siret”, rugându-vă colegial să ne comunicați în ti[m]p util acordul Dv și totodată să ne prezentați cât mai urgent posibil, comunicarea Dv., mai ales că termenul de predare a lucrărilor (1 noiembrie a.c.) se apropie.

– Dacă însă au survenit unele greutăți și sunteți solicitat și pentru alte manifestări, comitetul de organizare al acestei sesiuni acordă ca ultim termen de predare al comunicărilor data de 1 decembrie.

– Totuși țin să vă rog în mod colegial, și mi-ași permite chiar prietenesc, să-mi comunicați cât mai urgent și părerea Dv.

Cu sentimente prietenești,

Alexandru Andronic

Iași, 28.X.1969

/ss/ Alexandru Andronic

3.

Mult stimate Dle profesor,

Am primit scrisoarea Dvs. și mă grăbesc să vă răspund, mulțumindu-vă totodată pentru atenția [pe] care mi-o arătați.

Vă mulțumesc foarte mult pentru considerația arătată, propunându-mi să țin comunicarea „Considerații asupra circulației monetare în secolele II-III e. n. între Carpați și Siret”, la Sesiunea științifică de la Iași și voi căuta să nu vă înșel așteptările, dând un lucru cât mai bun.

Deoarece am avut și am foarte mult de lucru, singurul impediment în clipa de față este că nu o am bătută la mașină – dar, vă rog să mă credeți, că până la 15 noiembrie a.c., o veți avea la Iași.

Dle profesor, vă rog să aveți încredere în promisiunea pe care v-o fac, la 15 noiembrie predându-vă comunicarea.

Cu mult respect și cele mai bune urări de succese în activitate și de sănătate, atât pentru dvs. cât și pentru ceilalți colegi al dvs.,
30 octombrie 1969 Virgil Mihailescu-Bîrliba

4.

Stimate Dle Andronic,

Vă rog să mă iertați că nu v-am expediat, așa cum am promis lucrarea până în 15 dec. a.c., dar am fost mai mult plecat, revista noastră pe care am reușit să o văd intrată la tipar¹⁹, luându-mi foarte mult timp.

¹⁹ Anuarul Muzeului Arheologic din Piatra Neamț, *Memoria Antiquitatis*, vol. I/1969.

Vă trimit acum comunicarea și îmi cer încă o dată scuze și pentru faptul că am depășit nr. de pagini cerut, dar când o voi citi pot omite unele părți; de asemenea, lucrarea are și anexa tuturor descoperirilor monetare romane din Moldova, dar n-am mai trimis-o, ci o voi ține-o la dispoziția acelor care sunt interesați²⁰.

Cu cele mai respect[u]oase urări de sănătate și succes dvs. și dlui prof. Petrescu,
/ss/ Virgil Mihailescu-Bîrliba

5.

Iași, 22.I.1970

Mult Stimat Domnule Bîrliba,

Vă rog foarte mult să binevoiți a-mi înapoia articolul pe care l-am trimis pentru M.A. [*Memoria Antiquitatis*] II intitulat „Contribuția cercetărilor arheologice la problema cetăților medievale din România”, deoarece trebuie să-l refac.

Dvoastră știți foarte bine că recente descoperiri de la Dăbâca, Fundul Herței și mai ales cele de la București, mă obligă a relua problema și a reface acele părți în care este vorba de tehnica și perfecționarea sistemelor de construcții în domeniul fortificațiilor medievale.

Refăcut, articolul²¹ rămâne totuși pentru sumarul revistei Dvoastră și mă voi grăbi să-l pun la punct în termen util.

Aștept cele 3 ex. ale articolului meu.

Cu cele mai bune sentimente

/ss/ Al. Andronic

6.

Iași, 4.VI.1970

Mult Stimat tov. Director,

Trimit corectura efectuată și bunul de tipar cerut.

Mă bucură faptul că revista Dv va îndeplini toate condițiile de calitate, atât în privința conținutului, cât și a prezentării sale sub raport

²⁰ Comunicarea respectivă, mult mai extinsă, a fost publicată în *Memoria Antiquitatis*, II, 1970 (p. 281-344), sub titlul **Circulația monetară la triburile libere de la răsărit de Carpați (sec. II-IV e. n.)**.

²¹ Apărut în *Memoria Antiquitatis*, II, 1970 (p. 403-416), sub titlul **Fortificațiile medievale din Moldova**.

grafic. Toate felicitările pentru reușita Dv.

În ceea ce privește articolul pentru vol. II Vă asigur că în scurt timp va fi dactilografiat și trimis redacției.

Mulțumindu-Vă pentru gândurile bune și urările Dv Vă rog să primiți asigurarea nu numai a considerației ce v-o port, ci și a prieteniei mele.

/ss/Alexandru Andronic

7.

Bacău, 25 VI 1972

Mult Stimate tovarășe Mihailescu-Bîrliba,

Am efectuat corectura și Vă rog să-mi trimiteți încă una + planșele.

Doresc să se facă introducerea corecturii mai ales la anexe, unde sunt două tabele, deci să se pună liniile respective.

Aștept răspunsul Dvs și vă mulțumesc pentru tot ce faceți să apară revista cât mai repede.

Recenzia pentru vol. III va apare în Ateneu în august.

/ss/Al. Andronic

8.

Bacău, 20 VII 1972

Mult Stimate tov. Bîrliba,

Îmi pare rău că n-am avut timp să fac corectura mai înainte. Am fost mereu în examene, la început cu studenții an II și III de la cursurile fără frecvență, și de la 10 iulie efectiv până în 18 examenul de admitere.

După examen am avut ședințe și o serie de obligații în cadrul catedrei și abia acum am terminat corectura.

Am o singură rugămintă: Atenție la pag. 404: lipsește nota 13. Prin introducerea acestei note se inversează și ultima notă de pe o pagină trecând drept prima pe pagina următoare.

Cu mulțumiri

/ss/ Al. Andronic

P. S. De la 20 iulie la 1 august sunt la Iași, la săpături la C. D. [Curtea Domnească] Iași.

/ss/Al. Andronic

Multă stimată domnule Bîrliba,

Vă rugăm să primiți mulțumirile noastre pentru
pentru frumoasele succese pe care le-ați avut la
obținerea titlului de doctor în drept, după
care ne-a așteptat cu frumoasă curiozitate St. Prof.
M. Petrescu-Dîmbărița.

Voi am putea spune că biroul dumneavoastră
M. nu reprezintă de fapt, dar am trimis
baterii la Rectoratul Universității din București
referatul nostru, dar St. Prof. Petrescu ne-a spus că
nu a ajuns, deci îl înmănușăm cu timp
înainte de data doctoratului. Ne-a permis foarte
rău că nu am putut fi prezenți, măcar sub
oarecare formă. De aceea vă scriem de referatul
nostru, pentru a vedea în ce măsură am fost
prezenți noștri.

Vă mulțumim pentru felicitările și urările bune și mult
succes în continuare,

17 martie 1975.

N. Gostar

1. Scrisoare de la profesorul N. Gostar/A letter from prof. N. Gostar

Jan, 2. XI 1968.

Stimate tis. Prietere,

Aș cum pînă de la București, de la Cor. O. Klena
recomplăsele cercetate ale articulelor calistice
pînă de experiența noastră de la Patra
Neamț din 14 august 1963.

Articulul este cuprins în numărul Vol. VII
de publicației noastre Ruralapa Moldovei, care
va fi predat Editoriei Academiei RSR în
primăle luni ale anului viitor.

D. Olaru a făcut ultima corectură
pe nis. năst el să de n bunul de tipar
la București.

La redacție am reținut 3 exp. din
actual n amplăcerea să-ți-ținut
ce li pînă a l pastă în arhiva State.

Sper că pe viitor te vei strădui să
colaborezi n cu alte contribuții originale
în domeniul arheologiei moldovenești,
mai ales că mitem hotărîți să ne
continuăm activitatea, ca n pînă acum.

Să nu te impresioneze negativ unele
critici n ceea ce privește organiza
voluntelor noastre. Sunt probleme de
Editoria care ne dăsece
Cu metenie Al. Andronic

2. Scrisoare de la prof. A. Andronic/A letter from prof. A. Andronic